

Aan
Provinciale Staten

Onderwerp
Nadere uitwerking Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 en nadere uitwerking daarvan

1. Beslispunten

1. De Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 goed te keuren;
2. In te stemmen met de nadere uitwerking van de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0.
3. Door deze nadere uitwerking ermee in te stemmen dat de nog niet belegde gelden van IFA via jaarlijkse dotaties via het Fonds Verstedelijking Almere worden besteed, waarmee het programma IFA na de fase IFA2 eindigt;
4. Daarbij als uitgangspunt te hanteren dat geen structurele disbalans mag ontstaan tussen de provinciale stortingen en de stortingen van andere partijen.

2. Inleiding

In uw vergadering van 19 februari 2014 heeft u kennis genomen van de door het Rijk vastgestelde Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer en heeft u de Bestuursovereenkomst RRAAM goedgekeurd. De behandeling van de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 heeft u uitgesteld tot ook de nadere uitwerking daarvan gereed was. Dat is nu het geval, zodat een gecombineerde behandeling mogelijk is.

Op 20 november 2013 hebben het Rijk, de gemeente Almere en de provincie Flevoland een Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 ondertekend, als opvolger van het Integraal Afspraken Kader uit 2010. In deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van gebieden, uitwerking van thema's en de wijze waarop de financiële samenwerking voor de ontwikkeling van Almere wordt vormgegeven. Deze overeenkomst is ondertekend onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraad van Almere en Provinciale Staten van Flevoland. De gemeenteraad van Almere heeft inmiddels op 28 november beide overeenkomsten unaniem goedgekeurd.

Hoofdstuk 4 van de Uitvoeringsovereenkomst gaat over het financieel kader. In artikel 4.1, derde lid, staat dat de afspraken over het financieel kader in het eerste kwartaal van 2014 nog nader uitgewerkt zullen worden. Die nadere uitwerking vindt in het bijgevoegde document plaats. Het betreft vooral afspraken over de wijze waarop de komende jaren besluitvorming plaatsvindt over projecten die met bijdragen uit het Fonds Verstedelijking Almere gefinancierd zullen worden. De afgesloten Uitvoeringsovereenkomst blijft ongewijzigd van kracht.

Artikel 4.4.2 van de Uitvoeringsovereenkomst gaat over de provinciale bijdrage. Dit artikel in de Uitvoeringsovereenkomst is in verhouding tot de gemeentelijke en de rijksbijdrage nog algemeen geformuleerd, omdat Provinciale Staten van Flevoland nog een besluit moeten nemen over de hoogte van de bijdrage. Met de nadere uitwerking wordt ook de provinciale bijdrage duidelijk. Tot en met 2020 wordt de bijdrage concreet ingevuld. Voor de perio-

Provinciale Staten
28 mei 2014

Agendapunt

Lelystad

Registratienummer
1572473

Inlichtingen
H. Koning

Afdeling/Bureau
CP

Portefeuillehouder
Gijsberts, A.

Routing

Commissie Ruimte en Leefomgeving:
5 februari 2014
Beeldvorming

Commissie Bestuur en Samenleving:
2 april 2014
Beeldvorming
14 mei 2014
Oordeelssvorming

de na 2020 is de procesafpraak gemaakt dat nog in deze statenperiode een concrete invulling van de provinciale bijdrage wordt gegeven, op basis van de actualisatie van het Provinciefonds die volgens de planning van het ministerie van BZK in 2014 wordt opgesteld en met ingang van 2015/2016 effect kan hebben op de Provinciefondsuitkering.

In artikel 4.4.2 staat dat het vertrekpunt voor de omvang van de provinciale bijdrage aan de ontwikkeling van Almere 2.0 de bijdrage is die de provincie Flevoland de afgelopen jaren heeft geïnvesteerd in Almere. Op 19 december 2013 is reeds aan de gemeente Almere een brief verstuurd, waarin is aangegeven dat die bijdrage de afgelopen jaren gemiddeld € 9,0 miljoen is geweest.

3. Beoogd effect

De goedkeuring door Provinciale Staten van de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 is een voorwaarde voor de inwerkingtreding van deze overeenkomst. Invulling wordt gegeven aan de afspraak in artikel 4.1. van de Uitvoeringsovereenkomst dat een nadere uitwerking zal worden gemaakt van de afspraken over het financieel kader. Tevens wordt duidelijkheid gegeven over de provinciale bijdrage.

4. Argumenten

- 1.1. In de Uitvoeringsovereenkomst, die het Integraal Afsprakenkader uit 2010 vervangt, maken het Rijk, de provincie Flevoland en de gemeente Almere afspraken over de wijze waarop zij in gezamenlijkheid de stedelijke ambitie zoals beschreven in de Rijkstructuurvisie gaan realiseren. De overeenkomst heeft betrekking op te ontwikkelen gebieden, de thema's stedelijke bereikbaarheid, groenblauw, duurzaamheid, onderwijs, cultuur, sport en economie, het behoud van de concurrentiepositie van het huidige stedelijke gebied, de wijze van samenwerking en het gezamenlijk financieel kader.
- 1.2. In de overeenkomst is vastgelegd dat de vraag van de markt een bepalende factor is voor het tempo waarop de gebiedsontwikkelingen in Almere plaatsvinden. Het project RRAAM kent daarmee geen einddatum meer, zoals in de RAAM-brief nog wel het geval was, waardoor Almere in eigen tempo op organische wijze kan groeien.
- 1.3. Voor wat betreft de thema's is de algemene lijn dat er voor elk thema jaarlijks een bestuurlijk overleg is, waar de gezamenlijke agenda wordt bepaald. Vastgelegd is dat de realisatie van de thema's uitstijgt boven de verantwoordelijkheid en afzonderlijke mogelijkheden van elk van de partijen en dat wordt Ingezet op een kansenstrategie.
- 1.4. Vastgelegd is dat de provincie Flevoland en de gemeente Almere de aanzet voor de economische visie 'Floriade werkt!' medio 2014 uitwerken tot een gezamenlijke economische visie, mede in het licht van het topsectorenbeleid, waarbij ook het perspectief van Growing Green Cities wordt uitgewerkt. Het ministerie van EZ inventariseert de mogelijke inzet van het Rijk bij de Floriade.
- 1.5. Een extra onderdoorgang onder de A6 tussen Almere Centrum en Nobelhorst wordt gerealiseerd, gelijktijdig met de wegbuitbreiding A6. De gemeente Almere draagt € 2,6 miljoen bij en het ministerie van IenM € 2,5 miljoen, onder de voorwaarde dat de provincie Flevoland € 2,5 miljoen bijdraagt. Hierover is u in januari 2014 een afzonderlijk IFA-voorstel voorgelegd.
- 1.6. Realisering van Almere 2.0 kan alleen plaatsvinden op een voor alle partijen financieel verantwoorde wijze. Afsproken is dat jaarlijks vóór 1 augustus een jaarprogramma en een meerjarenprogramma wordt opgesteld. Vaststelling vindt plaats door het bestuurlijk Overleg Almere 2.0 na instemming van Provinciale Staten van Flevoland en de Gemeenteraad van Almere. Voor deze procedure is gekozen omdat de rijksvertegenwoordigers in het Overleg Almere 2.0 gemandateerd zijn om de stukken namens het Rijk vast te stellen.
- 1.7. Ten behoeve van de bekostiging van de realisatie van Almere 2.0 bestaat het voornemen één gezamenlijk Fonds Verstedelijking Almere in te stellen. Dit fonds is bestemd voor investeringen in projecten ten behoeve van de integrale ontwikkeling van Almere 2.0. De uitgaven vanuit het fonds vinden plaats op basis van het vastgesteld jaarprogramma. Dit bete-

kent dat uitgaven slechts kunnen worden gedaan nadat Provinciale Staten van Flevoland met het jaarprogramma hebben ingestemd. Het fonds wordt door het Rijk en Almere gevoed met grondopbrengsten en de extra bijdrage uit het Gemeentefonds. De Inbreng van de provincie moet nog worden vastgesteld. Hieraan wordt met de nadere uitwerking invulling gegeven.

- 1.8. De samenwerkingsstructuur bestaat uit een bestuurlijk Overleg Almere 2.0, waarin namens het Rijk de ministeries IenM, EZ en BZK deelnemen. Namens Almere nemen de wethouders Almere 2.0 en Financiën deel en namens de provincie de verantwoordelijk gedeputeerde. Dit Overleg Almere 2.0 is verantwoordelijk voor de coördinatie van de realisatie van Almere 2.0. Besluiten van het Overleg Almere 2.0 worden voorbereid door een ambtelijke Programmagroep.
- 1.9. Jaarlijks zal een monitoring over de realisatie van Almere 2.0 opgesteld worden.
- 2.1. De nadere uitwerking betreft primair het spoorboekje waarlangs de komende jaren besluitvorming over financiële bijdragen uit het Fonds Verstedelijking Almere aan de ontwikkeling van Almere gaat plaatsvinden. Hierbij is het uitgangspunt dat er weliswaar sprake is van een gezamenlijk fonds, maar dat alle partijen volledige zeggenschap behouden over de besteding van de eigen ingebrachte middelen. Via het fonds ontstaat een multiplier op de door de provincie ingebrachte middelen. Door de deelname van het Rijk zal deze multiplier hoger zijn dan in het huidige IFA.
- 2.2. Elk jaar zal door het bestuurlijk Overleg Almere 2.0 een jaarprogramma worden opgesteld, waarin op basis van consensus een besluit wordt genomen over de projecten die in het komend jaar uitgevoerd en gefinancierd zullen worden. Op programmaniveau is sprake van cofinanciering door Rijk, provincie en Almere, maar per afzonderlijk project kan de cofinanciering verschillen. Er kunnen dus projecten zijn waaraan de provincie niet bijdraagt.
- 2.3. De verantwoordelijkheid voor zowel het aandragen van projecten als de uitvoering van projecten ligt niet bij het Overleg Almere 2.0, maar bij de thematisch verantwoordelijke bestuurders. Voor zowel alle acht benoemde sociaal-economische thema's als de gebieden Oosterveld en Almere Centrum/Weerwater zijn bestuurlijke overleggen ingesteld.
- 2.4. Het jaarprogramma behoeft instemming van Provinciale Staten. Dat betekent dat er alleen sprake kan zijn van een provinciale bijdrage aan een project, als Provinciale Staten daarmee via het jaarprogramma instemmen. Dit is een wijziging ten opzichte van de huidige werkwijze bij IFA. Daar worden projectideeën afzonderlijk aan Provinciale Staten voorgelegd. In de voorgestelde werkwijze worden projectideeën gebundeld en via het jaarprogramma aan Provinciale Staten voorgelegd. Net als bij IFA zullen projectideeën in beginsel voldoende uitgehard moeten zijn om in het jaarprogramma te kunnen worden opgenomen.
- 2.5. Gestreefd wordt om aan te sluiten bij de begrotingscyclus. Dat betekent dat het jaarprogramma aan de orde komt bij onze eigen begrotingsbehandeling en dat de jaarrekening over het Fonds Verstedelijking Almere aan de orde komt bij de behandeling van onze eigen jaarrekening.
- 3.1 Minister Plasterk heeft aangegeven zich ervoor in te zetten dat de gemeente Almere met ingang van 2015 gedurende 22 jaren € 7,0 mln. per jaar extra uit het Gemeentefonds krijgt. De gemeente Almere is voornemens deze € 7,0 mln. in het Fonds Verstedelijking Almere te storten. De gemeente Almere bepleit dat de provincie Flevoland zich ook meerjarig financieel committeert aan de ontwikkeling van Almere 2.0. In de Uitvoeringsovereenkomst is aangegeven dat onze bijdrage in de afgelopen jaren het vertrekpunt vormt. IFA loopt tot en met 2020. Het is niet opportuun om op dit moment al concrete bindende uitspraken te doen over de hoogte van onze bijdrage na 2020. Dit is ook gekoppeld aan de toekomstige hoogte van het Provinciefonds. Mocht dat toenemen, dan kunnen Provinciale Staten alsdan besluiten welk deel hiervan aan de ontwikkeling van Almere 2.0 beschikbaar wordt gesteld. De ontwikkeling van Almere 2.0 beslaat enkele decennia en vereist derhalve ook een langdurig commitment van alle betrokken partijen. Voor de periode na 2020 is de procesafpraak gemaakt dat nog in deze statenperiode een concrete invulling van de provinciale bijdrage

wordt gegeven, op basis van de actualisatie van het Provinciefonds die volgens de planning van het ministerie van BZK in 2014 wordt opgesteld en met ingang van 2015/2016 effect kan hebben op de Provinciefondsuitkering.

- 3.2 Rijk, Almere en Flevoland hebben al afspraken gemaakt over de uitvoering van een eerste pakket maatregelen voor de Stedelijke Bereikbaarheid van Almere. Dit betreft onder meer de verdubbeling van de Waterlandseweg. Onze bijdrage hieraan is € 40,5 miljoen excl. BTW. Daarnaast is een voorstel in voorbereiding om uit vrijval IFA1 een bijdrage van € 2,5 miljoen te doen aan een onderdoorgang A6, eveneens een onderdeel van het SBA-pakket. Over de financiering van volgende fasen van het project Stedelijke Bereikbaarheid Almere moeten in een later stadium nog afspraken worden gemaakt. Uitgangspunt is dat financiering niet via het Fonds Verstedelijking Almere loopt.
 - 3.3 Voor IFA (combinatie vrijval IFA1 na toekenning Onderdoorgang A6, IFA2 als IFA3) is nog circa € 42,6 miljoen te besteden. IFA2 heeft een omvang van € 30 miljoen, waarvan reeds ca. 1/3 is beschikt en 1/3 is gelabeld voor de Floriade. De huidige projectideeën in het IFA2-programma zullen naar verwachting beslag leggen op de nog vrije ruimte van IFA2 (ca. € 10 miljoen). De pijplijnprojecten zijn: Almeers Kenniscentrum Talent (AKT), Zorgcomplex Redewaard, Hectare cultuur en Slimme Transitie. Het lijkt efficiënt om de financiering van die pijplijnprojecten niet via het (thans nog niet bestaande) fonds te laten lopen, maar conform de vigerende IFA2-werkwijze af te wikkelen. De resterende € 31,0 miljoen kan de provincie via jaarlijkse tranches in het Fonds Verstedelijking Almere storten. Besteding van deze € 31,0 miljoen, waaronder ook de voor de Floriade gelabelde € 10 miljoen, kan uitsluitend plaatsvinden nadat Provinciale Staten via het jaarprogramma met concrete projecten hebben ingestemd.
 - 3.4 Hiermee komt de gemiddelde bijdrage van Flevoland aan de ontwikkeling van Almere 2.0 in de periode 2014-2020 (IFA plus SBA) uit op gemiddeld € 12,2 miljoen per jaar. Dit is te beschouwen als een ondergrens, want het is exclusief mogelijke bijdragen die de provincie incidenteel kan doen vanuit bijvoorbeeld verkeer en vervoer, Europese subsidies, economisch programma's, nieuwe natuur of duurzaamheid.
- 4.1. In de nadere uitwerking staat als voorwaarde dat er geen structurele disbalans mag ontstaan in de jaarlijkse stortingen van partijen. Hiermee wordt een koppeling gelegd met de stortingen door het Rijk uit grondverkoop en met de hogere bijdrage van € 7 miljoen die Almere vanaf 2015 uit het Gemeentefonds krijgt en in het fonds zal storten. Indien de hoogte van inkomsten uit Provinciefonds of Gemeentefonds wijzigen, kan er aanleiding zijn om deze voorwaarde opnieuw te bezien.

5. Kanttekeningen

In de Uitvoeringsovereenkomst staat dat Almere een voorstel zal maken over de wijze waarop het fonds zal worden beheerd. In dit voorstel moeten nog zaken worden geregeld als het moment van storting in het fonds en de wijze waarop met rentetoerekening zal worden omgegaan.

Zoals hiervoor bij argument 3 aangegeven, worden naast de thans reeds voor de ontwikkeling van Almere 2.0 beschikbare middelen geen extra middelen beschikbaar gesteld. De jaarlijkse reserveringen voor IFA zullen niet langer aan de bestemmingsreserve IFA worden toegevoegd, maar er zal een jaarlijkse dotatie plaatsvinden aan het gezamenlijke Fonds Verstedelijking Almere. Dit zal worden meegenomen in de Perspectiefnota.

6. Vervolgproces

Het eerste jaarprogramma voor 2015 zal medio 2014 worden opgesteld en in het najaar van 2014 aan Provinciale Staten worden voorgelegd. IFA2 zal (met uitzondering van de voor de Floriade gelabelde middelen) volgens de huidige afspraken worden afgerond.

